

Postoperativ förvirring – underskattad komplikation med allvarliga följder

Postoperativt delirium (POD), dvs postoperativ förvirring/konfusion, är en av de vanligaste postoperativa komplikationerna, men förvånansvärt nog en av de minst rapporterade. Med tanke på att tillståndet för med sig ökade krav på omvårdnad, förlängd vårdtid och ökad mortalitet borde det vara en vetenskapligt »kioskvältare«.

De kunskaper som finns baseras till stor del på studier vid kardiovaskulär och ortopedisk kirurgi. I denna italienska fall-kontrollstudie undersöktes incidensen av POD hos äldre (>65 år) som lades in för allmänkirurgi. Syftet var också att identifiera perioperativa riskfaktorer.

Patienterna var omsorgsfullt kartlagda vad gäller demografi, medicinering, komorbiditet och hälsorelaterade variabler. Omfattande fysisk och biokemisk undersökning ingick, liksom skattning med väl validerade mätinstrument för kognitiva funktioner inklusive Confusion assessment method för detektering av POD. Såväl den intraoperativa som den postoperativa datasamlingen var omfattande.

Alltför kognitivt komprometterade

Foto: SPL/IBL

Postoperativ förvirring dubblade antalet vård dagar och sjukhusmortaliteten, enligt den aktuella studien.

patienter exkluderades från testning. Av 351 inkluderade patienter kom 13,2 procent att utveckla POD. Incidensen var högre vid akut kirurgi än vid elektiv, 17,9 vs 6,7 procent. Debuten skedde dag 2 och 3 i två tredjedelar av fallen. Drygt hälften av patienterna uppvisade hyperaktiv symtomatologi, en fjärdedel

var hypoaktiva och resterande hade blandade symtom.

Från en univariat analys togs till logistisk regression de perioperativa variabler som uppvisade signifikanta skillnader mellan dem som drabbats respektive inte drabbats av POD. Följande variabler föll ut som prediktorer för POD: hög ålder (>75 år), komorbiditet, preoperativt nedsatt kognitiv förmåga, förekomst av psykiatriska symtom såsom ångest eller depression samt abnorm glukosreglering.

POD medförde mer än dubblat antal vård dagar: 21 vs 8. Sjukhusmortaliteten var också mer än dubblad: 19,0 vs 8,4 procent. Sannolikt var resultaten än värre, eftersom de med minst av kognitiv reservkapacitet exkluderades.

Denna välgjorda studie motiverar oss att identifiera påverkbara prediktorer för att förhindra eller lindra POD.

Mats Enlund

docent, överläkare, Centrum för klinisk forskning och operationskliniken, Centrallasarettet, Västerås

Ansaloni L, et al. Br J Surg. 2009;97:273-80.

Amerikansk fetmaepidemi bromsar in

Den amerikanska fetmaepidemin tycks ha bromsat in något men ligger fortfarande på en skyhög nivå. Det visar en studie som presenteras i JAMA.

Den kraftiga ökningen av amerikanernas vikt började i slutet av 1970-talet efter att dessförinnan ha legat på en ganska jämn nivå under ett par decennier. Alltsedan slutet av 1970-talet har utvecklingen varit närmast explosionsartad med en ständigt stigande vikt kurva. Men nu tycks alltså ökningen ha bromsat in något. Den tycks ha parkerat sig på en hög nivå, någon markant viktminskning är det inte fråga om.

Studien bygger på uppgifter från 5 555 män och kvinnor över 20 års ålder som ingår i National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES), vilket utgör ett representativt urval av alla amerikaner. Med hjälp av NHANES har man alltsedan början av 1960-talet följt amerikanernas eskalerande problem

med övervikt. Den nu aktuella undersökningen gjordes under 2007 och 2008, och det noteras att 33,8 procent av individerna, 32,5 procent av männen och 35,5 procent av kvinnorna, uppfyllde kriterierna för fetma, alltså BMI ≥30. Slår man samman fetma med övervikt, vilket således inkluderar alla med ett BMI ≥25, så uppfyller 68,0 procent detta, 72,3 procent av männen och 64,1 procent av kvinnorna.

Men trots de oerhörda siffrorna har ökningen, som nämnts, faktiskt bromsat in jämfört med mätningar gjorda kring sekelskiftet. Tittar man på kvinnor noteras ingen statistiskt säkerställd skillnad vad gäller övervikt under perioden 1999-2008. För män noteras en något stigande trend sett över hela tioårsperioden, men ser man på tidsperioden 2003-2008 noteras inga statistiskt säkerställda skillnader – således en liten ljuspunkt inom ett område där vi under decennier överösts med larmrap-

Två av tre amerikaner faller fortfarande inom definitionen för övervikt även om vikt kurvan bromsat något.

Foto: SPL/IBL

porter. Värt att understryka är dock att studien visar att det ännu inte går att tala om någon minskning av amerikanernas medelvikt. Det faktum att två av tre amerikaner fortfarande faller inom definitionen för övervikt är givetvis anmärkningsvärt. Att övervikts- och fetmarelaterade komplikationer kommer att ställa enorma krav på amerikansk sjukvård kommande decennier står utom allt tvivel.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

Flegal K. JAMA. 2010;303(3):235-41.
doi: 10.1001/jama.2009.2014